

De man in de rolstoel is haar vader. Hij slaakt opgewonden kreten. Laura staat achter hem en kijkt over zijn verwaaide kapsel naar het binnenvaartschip dat door het kanaal komt aanvaren. Een paar jaar geleden was haar vader nog in staat de namen van de schepen op te lezen, het type te noemen, te vertellen wat ze waarschijnlijk vervoerden en in welk jaar of decennium ze waren gebouwd. Laura had uiteraard geen idee of het klopte wat hij zei, afgezien van de namen van de schepen die ze zelf ook van de boeg kon aflezen, maar ze ging ervan uit dat hij wist waarover hij het had. In de afgelopen jaren heeft ze zijn woorden steeds meer aan inhoud horen verliezen, tot er alleen nog wat rudimentair geschreeuw overbleef, schorre klanken waaruit geen enkele betekenis valt af te leiden.

De kreten van haar vader worden overgenomen door de vuilwitte meeuwen die boven het kanaal scheren, alsof de man op de een of andere manier bij hen hoort, in een harde wereld zonder woorden. Achter haar jaagt de wind door de kale takken van de populieren. De lucht betreft, alles wordt grauw en kouder. Alleen boven de weilanden aan de overkant van het kanaal hangt nog een strook onbewolkte hemel, een mooi, teer lichtblauw met een beetje groen, de zachte kleur van breekbare eierschalen.

Het schip komt dichterbij en haar vader buigt zich voorover in zijn rolstoel, met gespannen schouders en een geconcentreerde blik. Laura brengt haar handen langs zijn hoofd naar voren en zet zijn bril recht. Hij reageert niet, alsof hij de kleine ingreep precies op dat moment verwachtte. Ze legt haar handen

weer op de handgrepen van de rolstoel en kijkt naar het oude achterhoofd. Op de huid, die door de witte haren heen schemert, ziet ze schilfers en ouderdomsvlekken. Ze voelt een lichte afkeer.

Het zou je kunnen vertederen, houdt ze zichzelf voor, maar ze meent het niet echt, het is een vage, krachteloze suggestie. Vertederen, dat is lang geleden. Ze hoort het zichzelf zeggen, op spottende toon, ze weet niet tegen wie. Niet tegen Rudolf, die zou haar verbaasd aankijken, waar heb je het over, vertedering, dat is toch mijn afdeling? Nee, zou ze antwoorden, jij bent sentimenteel, dat is wat anders. Terwijl ze het bedenkt, begint ze te twijfelen, alsof ze het inderdaad zo hebben verdeeld dat Rudolf over de vertedering gaat en zij over de – ja, waarover, zakelijkheid, nuchterheid?

Nee, zo is het niet, denkt ze, dat is oneerlijk, dat is zo'n grove indeling die buitenstaanders maken: hij is sentimenteel en zij is degene die de boel draaiende houdt, maar dat is onzin. Je zou bijna je kennissen en Rudolfs collega's een mailtje sturen. *Is dit wat jullie van ons vinden? Zo is het niet hoor, ik ben niet zo koud als jullie denken.*

Haar vader schreeuwt, de meeuwen schreeuwen, het schip vaart voorbij, het heet De verwachting. Op het dek staat een kleine, donkerblauwe auto, de kleur van een jurkje dat ze als kind had en niet graag droeg.

Ze ziet de plakboeken staan in het ouderlijk huis, op de onderste plank van de boekenkast. Een paar ervan staan nog in het kastje op zijn kamer in het verzorgingstehuis. Soms legt ze er een bij hem op schoot, kijk pap, schepen, maar plaatjes kijken wil hij niet meer, hij wil ze alleen nog in het echt zien. Vroeger zat hij urenlang aan de eettafel in die boeken te bladeren. En dat allemaal omdat een oom van hem binnenvaart-schipper was en hij tijdens schoolvakanties een paar keer mocht meevaren.

Binnenvaart; als kind vond ze het al een vreemd woord, alsof het iets was wat zich binnen afspeelde, in grote, overdekte hallen, waar in schemerig kunstlicht schepen heen en weer voeren die niet naar buiten mochten, als stramme, rusteloze dieren in een dierentuin.

De wind wordt killer. Ze vraagt zich af of ze weer iets over die schepen moet schrijven, ze moet iets verzinnen, ze heeft de vorige maand ook al geen column ingeleverd.

Ze denkt aan de brief van een lezer die de hoofdredacteur van *Leven & Welzijn* een paar dagen geleden aan haar doorstuurde. *Een mooie opsteker!* had hij erbij geschreven, in hetzelfde handschrift als vroeger, maar toen schreef hij woorden als *liefste* en *mijn kleine Laura*, twintig, nee, dertig jaar geleden was dat geweest.

Ze wil niet aan Tijmen denken, ze dacht aan iets anders, waar dacht ze ook alweer aan – die brief van de lezer.

Beste Minja, had de lezer geschreven, je columns zijn voor mijn vrouw en mij een grote inspiratiebron. We hopen dat je nog lang zo doorgaat. Mijn vrouw heeft al je stukjes uitgeknipt en ingeplakt, en we bladeren ze nog regelmatig door als de zorg voor haar ouders ons weer eens naar de keel vliegt. Ga zo door!

De brief was ondertekend met 'een lezer'. Ze ziet de briefschrijver en zijn vrouw aan de eettafel zitten terwijl ze door een plakboek bladeren en elkaar de columns aanwijzen die veel voor hen hebben betekend. Ze ruikt de lijmgeur die opstijgt zodra het plakboek met de stijve, aan weerszijden beplakte pagina's wordt geopend. Maar het papier dat ze voor zich ziet is te oud, de lijm ruikt te veel naar vroeger, het is de lijm waarmee ze de vogelplaatjes inplakte die bij de beschuit zaten, een potje witte lijm met een kwastje in het deksel. Ze zit aan tafel in het ouderlijk huis, met het ontbijtzeil over het kleed, tegenover haar plakt haar vader een groot plakboek vol met plaatjes van binnenvaartschepen. Ze ziet de grote hal voor zich waarin de

schepen rusteloos heen en weer varen en voelt de kou die van het donkere water afslaat.

Het is gaan regenen, druppels tikken tegen haar jas. Haar vader kijkt het schip na.

Nadat haar moeder was overleden, kon hij zich moeilijk redden, en daarom zijn Rudolf en zij naar Weidebroek verhuisd. Ook omdat ze genoeg van Amersfoort hadden en altijd al een grote tuin hadden willen hebben, maar toch vooral om voor haar vader te kunnen zorgen. Het was een vergissing geweest, waarom zou je teruggaan naar de plek waar je was opgegroeid, maar toen had het een goed besluit geleken. Je hebt gelijk, had Rudolf gezegd, we moeten doen wat we kunnen. Achteraf had ze liever gehad dat hij zich met hand en tand had verzet; wat denk je wel, dan moet ik elke dag twintig kilometer heen en terug naar Amersfoort, er zijn toch allerlei instanties die voor die man kunnen zorgen? Maar ook dan waren ze verhuisd, weet ze, zijn protesten zouden niet hebben geholpen. En ze hebben nu in ieder geval een grote tuin, waar ze in het weekend graag met z'n tweeën in werken, zonder veel woorden, omdat de werkverdeling in de loop der jaren vanzelf is komen vast te staan.

Toch heeft ze vaak het idee dat ze de ellende over zichzelf heeft afgeroepen, want zodra ze in Weidebroek kwamen wonen, begon haar vader pas goed af te takelen, alsof hij het juiste moment had afgewacht. Ze heeft ooit aan zijn huisarts gevraagd of zoiets kon, of hij eerder had meegemaakt dat het verval sneller gaat zodra er hulp beschikbaar komt. Ze bedoelde niet dat mensen zich op dergelijke momenten hulpelozer opstellen, dat kon ze zelf ook nog wel bedenken, ze vroeg zich af of het fysiologische verval in de hersenen sneller gaat als er minder zelfstandigheid van het organisme wordt vereist. De arts, wiens naam ze steeds vergeet, ook omdat hij als 'huisarts pa' in haar adresboek staat, begreep haar verkeerd. Laura was

bang dat het aftakelingsproces misbruik van haar aanwezigheid maakte door zichzelf te versnellen, maar de dokter dacht dat ze zichzelf als dader zag en zei op geruststellende toon: 'Nee, nee, wees niet bang, daar zijn mij geen voorbeelden van bekend, u hebt zichzelf niets te verwijten.'

Ze trekt de riem van haar schoudertas dichter naar haar hals. De regen slaat ritselend in het gras. Haar vader kijkt in de richting waarin het schip is verdwenen. Uit zijn mond komen zachte, klaaglijke geluiden, de teleurgestelde naweeën van de opgewonden kreten waarmee hij het schip heeft begroet. Als ze lang genoeg blijven wachten, zal er ongetwijfeld een ander schip langskomen, en daarna nog een, en anders de volgende keer dat ze hier staan, of de keer daarop. Soms heeft ze het gevoel dat Rudolf en zij haar vader achterna zijn gereisd naar een hiernaamaals waar het altijd zo door zal gaan. Zelf zullen ze ouder worden, Rudolf zal met pensioen gaan, zij gaat weg bij de galerie, maar haar vader zal blijven zoals hij is. Hij zou steeds weer naar het kanaal willen, en het zou haar steeds meer moeite kosten om hem daarnaartoe te brengen, hoogbejaard zou ze de rolstoel met haar vader als een loodzware rollator voor zich uit duwen, en ook dan zou het nog eeuwig doorgaan.

Haar moeder ging sneller dood. Een hersenbloeding en weg was ze. Laura had altijd gedacht dat haar moeder iemand was voor een lang sterfbed, met beheerst gedragen lijden en plechtige uitspraken. Het is ongetwijfeld voor iedereen beter dat het niet zo is gegaan, maar soms heeft ze het idee dat ze iets heeft gemist, iets om zich tegen af te zetten en grimmig aan terug te denken. In plaats daarvan heeft ze haar vader, die maar blijft leven en geen zinnig woord meer zegt. Haar moeder zou zich tegen het verval hebben verzet, ze zou verbeteren hebben geprobeerd zo lang mogelijk zelfstandig te blijven, terwijl haar vader al gauw de post niet meer openmaakte en het aan Laura en het

personeel van het tehuis overliet om uit te zoeken wat er moest gebeuren en welke dingen hij nodig had. Nu hij zover achteruit is gegaan dat hij niet meer kan bijhouden wat er om hem heen gebeurt, is hij eigenlijk handelbaarder dan ooit, behalve dan die rauwe kreten die hij slaakt en waar ze niet aan kan wennen, maar het duurt te lang, je zou moeten weten wanneer het op-hield, iemand zou het van je moeten overnemen.

Regenvlagen trekken over het kanaal, als verwaaide sluiers die zo nu en dan onzichtbaar worden. Haar haar wordt nat en zwaar. Het geluid van de regen klinkt steeds harder, niet geleidelijk, maar stapsgewijs, alsof de bui zich om de paar seconden in een hogere versnelling zet. Het water druipt over haar jas, haar handen worden koud, druppels lopen in haar nek en over haar rug. Overal om haar is regen, het komt loodrecht naar beneden, met een overweldigend geruis. Laura blijft staan, ze hoort niets anders meer dan regen.

Ze schrikt nauwelijks als iemand een hand op haar schouder legt en haar linkerhand van de handgreep van de rolstoel trekt. Het is een vrouw in een beige windjack. Haar hoofd gaat schuil onder een grote capuchon, die glanst van het water. 'Kom,' roept de vrouw boven het geluid van de regen uit, 'kom!' Ze dringt zich tussen Laura en de rolstoel en grijpt ook het andere handvat. Ze is een half hoofd kleiner, en Laura kan haar ogen niet zien. De vrouw drukt haar met houterige bewegingen weg, alsof Laura iets heeft wat van haar is. Haar lippen bewegen, maar door de regen kan Laura niet verstaan wat ze zegt.

De vrouw keert de rolstoel en duwt hem over het natte gras naar de weg. 'Kom!' roept ze weer. Ze klinkt nerveus, alsof ze iets doet wat eigenlijk verboden is. Onder haar windjack draagt ze een lange rok en groene rubberlaarzen. Laura loopt achter haar aan. De regen blijft recht naar beneden vallen, in dikke stralen. De vrouw steekt de weg over. Laura ziet het natte hoofd

van haar vader heen en weer schokken. De wielen van de rolstoel trekken sporen op het asfalt die door de regen meteen worden uitgewist. Als ze de straat is overgestoken, duwt de vrouw de rolstoel een brede oprijlaan in, die naar een kleine, witte boerderij voert. Het rieten dak glimt donker van de regen. Achter het boerderijtje staan hoge bomen met kale takken. Het grind van de oprijlaan ligt bezaaid met glinsterende bladeren. De vrouw duwt de rolstoel naar een openstaande deur in de zijgevel van het boerderijtje, kantelt de voorwielen omhoog en rijdt de rolstoel over de drempel. Wanneer Laura achter haar aan naar binnen stapt, roept de vrouw zonder om te kijken: 'Trek de deur dicht!' Laura sluit de deur en van de ene op de andere seconde verdwijnt het geluid van de regen. Opeens heeft ze het koud.

Ze staat in een lichte, smalle gang. Aan de muren hangen ingelijste prenten van bloemen en planten. De vrouw duwt de rolstoel verder naar binnen en wijst naar rechts, waar een deur op een kier staat. 'Wacht maar in de keuken!' Ze heeft nog steeds haar capuchon op. 'Daar kunt u een handdoek pakken.' Ze verdwijnt met de rolstoel achter een deur aan het einde van de gang.

Laura duwt de deur verder open en loopt de keuken in. Langs kleine ramen, die door houten spijlen in vieren zijn verdeeld, druipt regenwater. Het ene raam kijkt uit op de weg en het kanaal, het andere op de oprijlaan en de donkere, hoge heg die daarachter staat. De ramen zijn omlijst door roze gordijnen en geplooides valletjes in dezelfde kleur. De vensterbanken staan vol bakjes met kruiden en sierflesjes van groen glas. Op de vloer ligt zeil in een zwart-wit tegelmotief. Laura zet haar tas neer en pakt een handdoek die aan een emailen rekje hangt waaraan vier haakjes zitten. Boven de haakjes staan de woorden *handdoek*, *bordendoek*, *theedoek*, *glazendoek*. Water drupt met kleine, harde tikken van haar jas op het zeil. Ergens achter haar, in een

ander deel van het huis, klinkt gestommel. Terwijl ze met de handdoek over haar haren wrijft, loopt ze naar de tafel die midden in de keuken staat. Ze trekt een stoel naar achteren en gaat zitten. Midden op de tafel staat een fruitmand van glad geschuurd hout die de vorm heeft van een halve, uitgeholde appel. Er liggen drie sinaasappels in, en een banaan.

Het gestommel is opgehouden. Laura legt de handdoek op tafel en kijkt naar buiten. Tijd verstrijkt. Een auto rijdt snel en soepel over het grind van de oprijlaan en stopt abrupt. Buiten het raam wentelt een blauw zwaailicht, fel en dramatisch in de regen.

Terwijl hij Amersfoort uit rijdt, probeert Rudolf zich te concentreren op wat Laura hem door de telefoon vertelde. Dat lukt slecht, want hij ziet steeds de scène van vanochtend voor zich, toen Eileen de lounge-ruimte binnenliep.

Hij was bezig de kussens op te schudden die schots en scheef op de banken lagen. Niet iets wat direct bij zijn taakomschrijving hoort, maar hij vindt het prettig als het er allemaal een beetje verzorgd uitziet. Bovendien houdt hij van de sfeer die in de ruimte hangt, met de banken waarin je kan wegzakken en het schemerige licht, dat doet denken aan middagslaapjes en ziek zijn als je alweer bijna beter bent.

Eileen kwam binnenlopen met een samenzweerderige glimlach, iets wat eigenlijk al een overtreding was, omdat ze hebben afgesproken elkaar op het werk zoveel mogelijk uit de weg te gaan. Ze liep naar de banken, pakte een van de kussens die hij net had opgeschud en duwde het, nog steeds met die glimlach, onder haar trui. Daarna vouwde ze haar handen onder de bult en liep terug naar de deur. Ze bleef hem strak aankijken, met een blik waarin iets spottends zat. Het idee dat het kussen de onderkant van haar borsten raakte, wond hem op, en toen ze bij de deur het kussen met één hand onder haar trui wegtrok en naar de bank gooide, deed hij een snelle pas naar voren om het uit de lucht te plukken. Terwijl hij het kussen tegen zich aandrukte, liep ze de lounge-ruimte uit, stevig, blond, romig. Voor ze de gang in liep, terug naar de receptie, keek ze spottend-samenzweerderig over haar schouder. Het had bijna iets potserlijks gehad, misschien omdat zo'n blik eigenlijk hoorde bij

iemand die ouder en geraffineerder was.

Toen hij weer alleen was, had hij niet meer over haar en dat kussen nagedacht. Dat was vreemd, want Laura had op dat moment nog niet gebeld, hij had niets anders aan zijn hoofd. Pas nu hij na dat vreemde telefoontje van Laura vanuit het politiebureau halsoverkop in zijn auto is gestapt en de stad uit rijdt, slaat de onrust toe. Want wat betekent het als een vrouw een kussen onder haar kleren stopt en een beetje rond gaat paraderen, en dan ook nog met zo'n spottende blik – dat kan toch alleen betekenen dat ze zwanger is?

Zijn armen beginnen te trillen, hij stuurt opzij en parkeert in de berm. Met zijn handen om het stuur geklemd probeert hij zijn ademhaling onder controle te krijgen.

Een paar honderd meter voor hem ligt een groot kruispunt met verkeerslichten. Alles is nog nat van de regen en het licht wisselt voortdurend. Zodra de zon van achter een wolk tevoorschijn schiet, begint het wegdek te glinsteren alsof het vol zit met kleine stukjes glas. Wanneer een volgende wolk voor de zon glijdt, verdwijnt de glinstering en wordt alles een paar graden kouder.

En dat ze met zo'n uitdagende blik naar de deur liep, betekende dat niet dat ze het aan iedereen zou gaan vertellen? Hou me maar eens tegen, dat kun je niet, dat wilde ze hem duidelijk maken met die blik. En wat – in zijn borstkas zakt zijn hart een paar centimeter naar beneden – wat als ze het wil houden?

Nee, onzin, waarom zou ze. Maar had ze niet iets vreemds de laatste tijd, heeft ze eigenlijk niet altijd iets vreemds? Is het niet echt iets voor haar om zo'n boodschap op die manier te brengen? Ze had altijd al zo'n samenzweerderige glimlach gehad, met die veelbetekenende blikken, alsof ze iets wist wat jij niet wist. Eigenlijk is ze nooit voorzichtig geweest, het is een wonder dat niet alle collega's allang op de hoogte zijn.

Hij ziet zichzelf zitten, een iets te dikke, zwetende man van